

RESSORCIMENT

JUNY DEL 1923
ANY VIII - NVMERO 83

F. LABARTA

OFICINAS: MÉXICO, 1356
B V E N O S A I R E S

Carnisseria i Cansaladeria

de **RABASSA, GERMANS**

Escriptori: ALSINA 2011
C. 1. 2212, Central

EL MONTSENY

és una de les muntanyes més atractives de la nostra patria. Des d'ara és, també, garantia dels millors productes del ram a que es dedica la nostra casa, perquè l'havem escollit per a retolar el nostre establiment.

FIAMBRES ASSORTITS i BEN PREPARATS
Vendes a l'Engròs i a la Menuda.

Mercat del Plata: Taules 56, 57 i 82

U.T. 2809
Rivadavia

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixes especials.

Catàleg de Llibres Catalans

En venda, per la Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana: **FLORIDA 150 Bs. As.**

BIBLIOTECA CATALANA: (Cada volum, \$ 1.25)

Joaquim Ruira: Pinya de rosa (Volum I i II).
Llorenç Ribet: Els camins del Paradís perdut.
Gabriel Maura: Aigoforts.
J. Pons i Massaveu: L'auca de la Pepa.
Victor Catalá: La mare balena.
Prudenci Bertrana: Els herois.
Marquès de Camps: Cortal Mari.
Josep Morató: Arran del cingle.
Llorenç Ribet: Els sants de Catalunya. (Dos volums).

PUBLICACIONS DE "LA REVISTA"

Joaquim Folguera: Poesies \$ 1.—
" " Les noves valors de la poesia catalana " 1.50
Pere Benavent: Epigrames (Poesies) " 1.—
Salvador Albert: Amiel " 2.—
Ventura Gasol: La Nau (Poesies) " 1.50
J. Farran i Mayoral: Lletres a una amiga estrangera. " 2.50

BIBLIOTECA PEDAGOGICA

Pompeu Fabra: Gramàtica catalana \$ 1.—
Pau Romeva: Sil·labari català " 1.—
Josep Galí: Aritmètica i Geometria " 1.20
R. Monjo i Segura: Promptuari Ortogràfic Català " 1.—
" " Breu compendi d'Història de Catalunya " 0.75
A. Rubió i Lluch: Notes biogràfiques i crítiques d'En Milà i Fontanals " 1.50
Autors varis: Infants i flors. (Poesies) " 0.50
Pere Blasi: Geografia de Catalunya " 1.50
J. Roca i Roca: Biografia de F. Pi i Margall " 0.75
Mossèn Ll. Ribet: Biografia de Ramon Lull " 0.75

OBRES TEATRALS

Angel Guimerà: L'ànima és meua \$ 1.—
A. Carrion: Els esclots de la sort " 0.75
" " El fill de Crist " 0.25

Ignaci Iglesias: Foc-follet " 1.—
Avel·lí Artís: Mai se fa tard si el cor és jove " 1.—
" " A cor distret sagetes noves " 1.—
Santiago Rusiñol: El redemptor " 1.—
" " Llibertat " 1.—
" " La intel·lectual " 1.—
" " El titella pròdig " 0.75
" " La llei d'herència " 1.—
" " El teatre per dins " 0.75

Biblioteca Valenciana:

F. Caballero, Camins de Llum (Versos) \$ 1.50
Gramàtica Valenciana " 0.35
Influència Política de Sant Vicenç Ferré " 0.35
E. Martínez Ferrando, Arxiu Municipal de València " 0.50
" " Cançons per al poble " 0.50

Altres Edicions:

F. Cambó, Vuit mesos en el Ministeri de Foment \$ 3.75
Postals de Catalunya (col·leccions de 20). " 1.—
B. de Saint Pierre: Pau i Virgínia " 1.25
Angel Guimerà, Segon llibre de poesies " 2.50
Louis Bertrand: La Infantesa " 1.25
Miquel Kohlhas: Enric de Kleist " 1.25
Walter Scott: El Talismà " 1.25
Xenofon: Els deu mil (Dos volums) " 2.50
F. Arcangeli: Literatura Japonesa " 2.—
J. M. López-Picó: De les mil i una nits " 1.25
Calendari de "La Mainada" (Autors varis) " 1.—
Jeroni Zanné: Aiguaforts i Aigües vessants (Poesies). " 1.50
H. Nadal i Mallol: Algues (Narracions en prosa) " 1.—
C. Riba: Llegendari Català \$ 1.25
Ll. Duran i Ventosa: Regionalisme i Federalisme " 2.—
R. Turró: Orígens del coneixement (dos volums) " 2.50

RESSORGIMENT

ANY VIII

BUENOS AIRES, JUNY DEL 1923

NÚM. 83

LES IMMORALITATS D'UN GOVERN LIBERAL

Les eleccions de diputats a les corts d'Espanya, darrerament celebrades, han constituït una nova demostració de les vergonyes polítiques espanyoles, però pel que toca a Catalunya la pressió de la màquina oficial s'ha deixat sentir més aixafadora que mai, per tal de contrarestar amb immoralitats la llibèrrima voluntat del poble, el qual, malgrat tot, avança amb passos fermes i resoluts pel camí de la seva salvació nacional.

En acoblar-se el govern de concentració liberal que regeix els destins de l'Estat espanyol, alguns esperits ingenus i volubles dels que encara dins el catalanisme creuen—dissortadament—amb la política espanyola com a mitjà legal de solucionar el plet nacional de Catalunya, creieren veure-hi, sinó garantia ferma de serietat en els procediments, almenys una blana condescendència en els problemes que són l'expressió directa de la voluntat del poble, tals com el relatiu a eleccions. Un dels matisos polítics que integrà el govern, sobretot,—ens referim als reformistes—era el que més se n'enduïa l'afecte dels que creien amb la bona fe del conjunt, pels seus antecedents democràtics en apariència. Ha calgut, però, que entressin a formar part d'un govern per a sentir-se contaminats del mal que pateixen tots els homes que a Espanya es captenen dels afers governamentals, i potser direm que han demostrat una audàcia de procediments pitjor que el més retrògrade dels governs que per raó de la seva convivència amb l'Estat espanyol, ha sofert la nostra pàtria, la qual cosa després d'evidenciar que a Espanya la moral política en els governs està en plena fallida, ens diu amb eloqüència que d'aquests Catalunya no pot esperar-ne res de bo.

Pel que es refereix al cas particular dels catalans dintre l'Estat espanyol, la política d'immoralitats dels governs ofereix una característica especial. Conservadors o liberals, demòcrates o reformistes, tots coincideixen quan es tracta del problema català. El pitjor enemic polític de l'Estat o del règim imperant pel que es veu és el nacionalisme

català. Per tal de combatre'l s'apelen tots els procediments, s'accepten tots els mitjans, no es desprecia cap avinentesa.

Veieu què ha passat a Catalunya amb les eleccions esmentades, model de corrupció i d'ignomínia, gràcies als procediments immorals, canallescos, emprats pel govern. Parlem dels casos concrets que havem pogut observar a la distància.

Ja molt abans de convocar les eleccions el govern procedí a la destitució inquisitorial d'honrats alcaldes i ajuntaments exemplars, per tal d'ésser nacionalistes, substituint-los per descastats elements addictes. Fora tasca llarga esmentar el número de les destitucions, però recordarem el cas de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries com exemple dels atropells comesos pel govern per tal d'ofegar la veu del poble. Vendrell, Calella i una vintena de poblacions més sofriren semblants vexacions.

Aquesta escomesa fou confiada pel govern liberal, i executada, pels elements reformistes arreu de Catalunya.

Per les coaccions i destitucions temporànies d'alcaldes i ajuntaments el poble s'assabentà de la imminent convocatòria a eleccions. Era un detall infal·lible.

Així i tot el poble no retrocedí, disposant-se a donar la batalla al centralisme funest, però és clar, davant la força brutal i l'audàcia dels nostres enemics alguns districtes sucumbiren.

Figueres. Heu's aquí un districte republicà per tradició i nacionalista per convicció. Havem perdut el compte dels anys que havia romàs fidel a la causa de la república i al nacionalisme català. Repudià l'apostasia del Salvatella i donà l'acta a l'August Pi i Sunyer, el qual ha vingut representant-lo fins que una cruel dolença ha obligat a l'il·lustre home de ciència deixar les activitats polítiques i les especulacions científiques, dissortadament.

Els enemics de Catalunya veieren en aquesta circumstància especial del districte, una ocasió propícia per arrencar-

li la significació nacionalista,—no diem republicana perquè no temen aquest matis, els governs espanyols.

Figueres proclamà candidat del poble l'Albert de Quintana i de León, nacionalista i republicà prestigiós, home intel·ligent i conegut del districte. Contra d'ell "es presentà", l'apòstata Rius i Rius, traïdor de l'ideal republicà i de Catalunya, avui convertit en monàrquic faceciós. Ningú creia, però, amb el seu triomf.

Vingueren les eleccions i els atropells, les males arts, la coacció de paraula i d'obra, i tota mena d'immoralitats comeses per les hosts del governador Lueje, reformista, li donaren l'acta per una petita majoria. La guàrdia civil acampada pels pobles del districte impedí, mauseu en mà, el trànsit dels vehicles on anaven representants nacionalistes i detingué el patrici Francesc Macià. L'or fou vessat pròdigament pel Marquès d'Olèrdola, i un poble com el de Llansà de cens republicà—republicà espanyol, s'entén—es vengué al candidat monàrquic, traïdor de la república, per trenta mil pessetes, parodiant així la venda de què ens parla la Bíblia.

Torroella de Montgrí. Hi havia expectació immensa per a conèixer el resultat d'aquest districte arrabassat al caciquisme del Fournier l'elecció anterior pel nacionalista Puig de la Bellacasa, però que el Tribunal suprem d'Espanya concedí l'acta al cacic malgrat de comprovar-se públicament la falsificació de l'acta de Ventalló, que atribuïa el triomf al Fournier. Expoliació indigna que el districte en pes i tot Catalunya reprovà enèrgicament i prometé reparar el greuge. La victòria d'En Puig de la Bellacasa es donava, doncs, com a cosa descomptada. Però el Lueje havia promès al govern la més que la voluntat decidida del poble, fidelitat del districte i el Lueje pogué fent triomfar En Fournier per 84 vots en un total de cinc mil.

Demés dels recursos emprats a Figueres, foren destacats al districte de Torroella uns quants pistolers dels que el govern utilitza a Barcelona per tal de

mantenir l'estat de pertorbació social, els quals pistolers maniobraven en diverses localitats, tals com Jafre, on dispararen contra un grup de nacionalistes, fent-ne dos, i a Sarrià de Ter assaltaren la casa del President de la Diputació de Girona, doctor Riera. La guàrdia civil destacada a Torroella detingué, el dia de l'elecció, l'alcalde senyor Mascort i l'advocat senyor Tauler, i sense respectar l'autoritat del primer magistrat de Torroella el tancaren, insultant-lo grollerament i copejant-lo bàrbarament amb les culates dels màusers. Heu's aquí com serveix la fidelitat del districte els enemics de Catalunya.

Vendrell. En aquesta circumscripció lluitaven En Lluís Figuerola, republicà autonomista, amb l'ajut de totes les forces nacionalistes, el qual representava el districte últimament, i En Lluís Plandiusa imposat pel govern. Enumerar les coaccions i la pressió oficial a favor de l'enemic de Catalunya fora repetir ço que diem dels districtes de Figueres i Torroella. Tenim a esguard el quadrat demostratiu del resultat de l'elecció, possible per poble, i una xifra ens altera i ens avergonyeix. Veieu-la: Sarreal; població que té un cens de 566 votants ha donat al candidat oficialista 507 vots, i al candidat del poble un 0 enorme. Aquest resultat demostra ben clar que quelcom de greu ha d'haver passat allí sobretot si hom té en compte que a Sarreal hi hagué l'Assemblea de les forces del districte que proclamà candidat a En Figuerola; que hi ha constituït un Centre republicà autonomista i que s'hi publica El Baluart, periòdic nacionalista. Què ha passat a Sarreal que ni els interventors del candidat del poble han votat el seu representant?

Cap de les actes d'aquests tres districtes, plenes d'oprobri, no ha estat anul·lada pel Tribunal suprem. En canvi el telègraf ens assabenta: 1er. L'expoliació de l'acta del senyor Florensa, que triomfà a Lleida contra la conxorxa innoble de la "Joventut republicana" d'aquella ciutat amb els elements caciquistes o monàrquics, proclamant, en lloc d'ell, el candidat derrotat senyor Dualde, reformista addicte. 2on. L'aprovació, així mateix, de l'acta de l'Emiliano, usurpada d'En Rovira i Virgili en la forma escandalosa que tothom coneix, i confessada la irregularitat pels mateixos regionalistes que cooparticiparen de la indignitat. 3er. L'anul·lació de les eleccions de Solsona, condemnant el districte a restar orfe de representació perquè no s'hi presentà cap candidat ministerial, limitant-se la lluita entre dos regionalistes, els senyors Aunós, de la Lliga, i Gabarró, en caràcter independent, havent triomfat, segons s'anuncià, el primer. 4art. L'anul·lació de les eleccions de Granollers, on triomfà el nacionalista Trias de Bes, con-

tra el cèlebre Torras de la fracassada Unió Monàrquica.

Tots aquests greuges, totes aqueixes indignitats comeses per tal de ferir els sentiments del poble català, tots aquests procediments de baixa llei i d'immoralitat palesa, tenen per nosaltres una virtut: la de convèncer-nos una vegada més de l'eixorquia de certes campanyes i de certes orientacions favorables a un acostament del catalanisme als poders de l'Estat per tal d'anar a la solució del problema nacional de Catalunya pel mit-

jà de la compenetració i de l'efusió. Desenganyin-se els que encara creuen possible la tesi regionalista: Amb Espanya no hi ha altra solució que el rompiment absolut i violent, tal com ens aconsella la seva mateixa història política.

Siguin blancs, negres o rojos, diguin-se liberals o conservadors, reformistes o demòcrates, tocant als afers que afecten entranyablement l'ànima de Catalunya, es troben sempre tots els nostres enemics en una situació convergent disposats a donar la batalla.

ELS DISCURSOS DEL CABDILL

Per als homes polítics d'ofici, una contrarietat qualsevolga que trenqui l'acomplada satisfacció dels apetits més o menys licits de que són posseïts, és prou per fer del professional d'aqueixa ciència que es basa en el bon governament dels pobles, un ésser impetuós, un enemic a ultrança de tot allò que s'oposa a les seves ambicions de predomini i als seus ideals polítics, que ells consideren els més avinents per enalçar el suprem benestar del poble. Així, per mitjà de l'oratòria, que és el do que natura els ha donat d'una fàcil que podríem dir-ne a balquena, perquè en són mestres fins i tot per a la bona política, quan s'escau l'ocasió de fer-se-la valer com cal, en tenir per davant un d'aqueixos afers que fan trontollar l'edifici bastit a còpia de perseverància i sacrificis ingents defensant l'ideal que els ha enlairat a les preeminències cobdiciades, en veure's abatuts per un contrast que ells no esperaven ni en somnis, no els ve a mà sinó una cosa: fer discursos verinosos, tacadors si convé.

Tots els discursos i escrits polítics del cabdill estan basats en aquest sentit. Si ens allunyem bon tros dels moments actuals de la política catalana i ens placem en aquella època en què el cabdill no era sinó un jove tot esperit, tot ànima noble i desinteressada, ja veiem quina era la trajectòria que el menava i quins eren els seus ideals envers la Catalunya que ell havia pres com a senyera de reivindicació i com al daler primordial de la seva inquieta vida.

Quan aquell moviment col·lectiu nomenat Solidaritat catalana abrandà tots els indrets de la terra nostra fent-la redressar com empesa per un conjur sorgit de la mateixa entranya que li dona fesomia pròpia, que és la raó primordial del nostre inconformisme amb tot allò que pervé de la gent que ens té subjugats sense misericòrdia, allavors fou quan el cabdill començà de mostrar-se l'home que, en el transcurs dels setze anys transcorreguts d'ençà d'aquell memorable moviment, havia d'ésser el pontífex de la política catalana.

A més a més, degut a l'atemptat de que fou víctima durant la campanya electoral, allí a Hostafranes, anant acompanyat d'aquell home de bona fe, ex-president de l'ex-república inèdita que tingueren la pelegrina idea de dir-ne espanyola, quan sonaren els trets i una bala anà a allotjar-se dins del cos mortal de l'home esperança, fou com si la providència volgués ajudar-lo per tal que les seves ambicions de predomini polític anessin fent la seva via sense inquietuds, com si el seu escardalenc cos humà volgués ésser també en complicitat amb l'esperit que informava els actes de la seva vida corporal. I mentre la ciència lluitava coratjosament per extreure del cos llatzerat el tros de plom incrustat a la vèrtebra del cabdill, el poble, com suggestionat pel trasbals profund de les idees imperants durant aquelles memorables jornades, en arribar el dia del seu pronunciament abocà dins les urnes el seu pensar, les seves ànsies, els seus anhels de deslliurança. Arreu de Catalunya la Solidaritat havia triomfat.

El cabdill fou elegit diputat mentre era enllitat; guarí de la seva ferida i, un bon dia, quan el seu organisme permeté de traslladar-se a la cort de l'Estat, marxà a incorporar-se al sí august de la cambra més fetixista que ha existit i existeix i que és l'oprobri del sistema parlamentari de govern, la vergonya més insigne dels temps actuals.

Després, en arribar l'hora de les exigències peremptòries, com si es pretingués befar desencarnadament a tot un poble, aquelles proclames sadollades de virils accents, de nobles exhortacions, de menaçadores actituds, anaren perdent, a poc a poc, aquella força persuasiva que havia estat la causa primordial de l'aixecament unànime d'un poble que se sent, malgrat tot, dominat per un Estat mil voltes abjecte. Passà un temps i les promeses fetes al calor sempre propici dels discursos electorals, com coses fora de lloc, encara no prou proveïdes de maduritat, anaren desdoblant-se; i aquell grup compacte que tenia l'imperatiu manament d'un poble abrandat per un ideal

de llibertat també es desdoblà... I tot el conglomerat de partits polítics que havien ajudat el triomf de la Solidaritat es disgregà, com si tots haguessin seguit la mateixa alenada d'enfolloniment. I vingué l'inevitable: el partit regionalista, el més fort numèricament, voleïa la senyera de llibertat que els demés—es digué—havien arrossegat.

El cabdill fou l'home elegit com a cap del moviment regionalista. Pot dir-se que des d'aquell moment el cabdill fou el summum de la perfecció política.

No devem interessar-nos pels fets esdevinguts durant el lapsus de temps que va transcorregut d'ençà de l'època que acabem de comentar. Solament devem interessar-nos del que ocorre en els moments actuals, que fa bategar el cor fèrvid d'aquells que han emprès la tasca d'enderrocar els falsos ídols que han omplert l'ànima catalana d'errònies concepcions polítiques, irrealitzables, plenes de mentideres ficcions i, àdhuc, sense l'ideari que pugui dur a un poble a les perfeccions que té dret de gaudir.

Concretem-nos, doncs, a esmentar un dels motius que han induït el cabdill a pronunciar un dels seus discursos.

Si Acció catalana, en compte d'aconseguir la nodrida votació obtinguda hagués estat foragitada com era desitjat per lerrouxistes i regionalistes, ben segur que el cabdill, cas de pronunciar el discurs, hauria emprat altres termes més lleus. Però el despit de les persones quan es troben en mig de l'embull que, a gratificant, han sabut cercar, la bona forma que caracteritza els que desfermen la tempesta, es desfà com cosa trontollada pel desfici anorreador dels causants, del dit embull, que són precisament els qui haurien de cosir-se els llavis per tal que no eixís defora l'alenada de llurs paraules, emeses, pel que hom veu, per envilir la consciència col·lectiva del poble que els sosté.

No importa que el cabdill, durant la peroració que pronuncià, digués que amb estridències no s'aconsegueix res; que si Catalunya té avui la Mancomunitat és degut a la intel·ligent org nització dels regionalistes que acabdilla; que si el poble hagués anat de dret a la violència res no s'hauria aconseguit. Tot això els regionalistes, i principalment el cabdill, ens ho han dit i repetit tantes de vegades que, de bo de bo, de tant haver-ho oït potser ja havem deixat de creure-hi. Perquè no hi ha cosa tan enfarfegadora com haver de supeditar-se amb allò que travi el lliure desenrotllament del partiu català, que és ço que hom deu esguardar com invulnerable.

No importa tampoc que hagi dit que l'obrer català és el més extremista dels obrers. Tots sabem a bastament quin és el caràcter de la nostra gent treballadora. Es més; estem tan convençuts de les

seves virtuts en general que, sense por a equivocar-nos, tots els catalans de cor, arribat el cas desvirtuariem les apreciacions del cabdill com cosa que no s'adiu gens ni mica amb la nostra particular manera d'ésser. Si els patrons catalans són reaccionaris, si no segueixen els corrents de les modernes legislacions socials, a què deu atribuir-se? Per ventura aquell qui té per perdre dona mai de bon grat allò que se li demana? Vinguin lleis que, tant a l'obrer com al patró, els obliguin a complir els drets i les obligacions d'ambdós. I així veurem com tots els conflictes es resolen de be en bé, amicalment.

Fins digué el cabdill que el caràcter castellà és de qualitat més consistent que el caràcter català. Això tampoc deu interessar-nos; perquè, tanmateix, no havem de discutir-li si té raó o no. Solament direm que allò del caràcter del castellà que abans de fer seva una idea la pesa i la sospesa fins que realment nota que pot adaptar-la, és deliciosa-

ment graciós. Si el caràcter castellà hagués estat inquiet, furgador de les idees que van donant, a poc a poc, estructures a tots els Estats de l'orbe, ben segur que l'imperi colonial... Però això no entra en el càlcul del cabdill regionalista, perquè són coses pretèrites que els mateixos castellans ignoren, com si mai no hagués existit l'Amèrica de les fabuloses riqueses, el país de meravella, en aquelles llunyanes èpoques, on anaven els galeons a carregar l'or que s'agavellava en bona o mala llei.

El cabdill, sembla, però, que està força indentificat amb el caràcter dels castellans. Potser serà perquè a les terres castellanes té invertits innúmers interessos. Si el que digué del caràcter castellà fou per això, res perdria Catalunya si el cabdill anava a residir allí on guanya els cabals que esmerça a balquena quan arriba el dia d'eleccions i el triomf es mostra enigmàtic pel cantó del regionalisme.

J. GRAU-ELIES.

U N P L A G I A R T Í S T I C

«El bes», obra original del pintor Cardona.

No és per cert la primera vegada que RESSORTIMENT s'ocupa de la desaprensió delictuosa de certs comerciants — en aquest cas mercaders — de l'art, que per tal de satisfer llurs apetits materials no es miren gens ni mica en atemptar contra l'estètica i contra reputacions adquirides a força de sacrificis ingents.

El dilecte company i artista Joaquim Algueró demostrà temps enrera en aquestes mateixes pàgines l'aparició en el saló Witcomb de dos exemplars de «La gitana del càntir», del gran pintor català Anglada-Camarasa, exposades en cinc mesos de diferència. Evidentment fou comprovat el plagi groller.

Avui trobem en el mateix saló Witcomb una imitació de l'obra del pintor Cardona, connacional també, que no dubtem en qualificar de plagi. Els gràfics

que il·lustren aquestes ratlles són ben eloqüents. Veieu l'habilitat de l'artista plagiari quina ha estat per a desfigurar l'obra robusta i expressiva d'En Cardona: presentar la figura a la inversa de l'original per tal d'amagar-li la mà i no ésser-li tan carregosa la tasca punible, i llevar-li la força emotiva que es despen de l'obra original.

No volem creure en la complicitat del senyor Just Bou, col·leccionista expositor, en aquest acte delictuós que denunciem; ans bé pensem que ha estat objecte d'un engany, sobtant-se la seva bona fe. Fora convenient, però, que ell posés a la vergonya pública l'autor del plagi. Ho exigeix la dignitat de l'artista ofès i la mateixa responsabilitat en que incorre el senyor Bou.

«El bes», que s'atribueix al mateix pintor, actualment exposada al saló Witcomb.

CRÒNICA CATALANA

ELECCIONS I TUPINADES

Tenim el costum de cloure les nostres humils cròniques precisament el dia darrer de mes. L'actual, però, ha ultrapassat d'uns quans jorns la data fixa, per tal de poder assabentar als benvolguts amics de RESSORGIMENT dels fets, incidents i resultats finals d'aquestes eleccions de Diputats a les Corts d'Espanya.

Ultra les poques candidatures de petita o ínfima importància que sempre es presenten, anaven enguany a la lluita la dels radicals—més justament, lerrouxistes—, la de la “Lliga Regionalista” i la de la novella agrupació “Acció Catalana”. La primera representava el de sempre: espanyolisme o, millor encara, anticatalanisme; la segona, persistència, resistència i optimisme d'Espanya gran, i la darrera... La darrera fou rebuda per la major part del nacionalisme com una manera de demostrar el sentit radicalment, francament, irreductiblement catalanista dels que de les pures ànsies i de les necessitats apremiants de la Pàtria ens capterim.

La lluita començà ja amb més foc que en les darreres vegades i l'interrogant que donava interès a la batalla era l'èxit que podia assolir la candidatura d'En Rovira i Virgili que presentava “Acció Catalana”. L'opinió general era que obtindria una votació nodridíssima, sense arribar, però, a atrapar els vots dels seus contrincants. Mes a mida que avançaven els dies de preparació i propaganda electorals; com més s'acostava la data de la votació, es veia guanyar camí, hom veia més probable que la nova entitat o grup de patriotes fes un salt tan formidable, que arribés a encalçar els que es quedessin rerassagats.

Hom ja sabia—i s'ha demostrat sobradament després—que als contraris en lluita els preocupava molt aquesta probabilitat i que extremaven llurs campanyes—les públiques i les particulars—, per tal d'evitar un resultat per a ells ben poc satisfactori, però nixgú, absolutament nixgú, no podia pensar-se que arribés tan amunt o tan avall l'odi el despit i la ràbia, que podessin fer el miracle d'una avinença electoral (l'avinença municipal és, ai!, cosa vella) entre els elements, tan distants en aparença, del regionalisme madur i de l'espanyolisme demagog. I, malgrat tot, el miracle s'ha acomplert.

A les set de la vetlla del diumenge passat, els ciutadans que omplien els salons d'actes i dependències de les dues

entitats catalanes en lluita, foren assabentats que el resultat total de la votació efectuada era favorable a la “Lliga”, a En Lerroux i a En Rovira. La nova fou rebuda amb entusiasme i amb satisfacció, estranyant, però, la poca diferència de sufragis emesos en favor dels dos que anaven al cap dels vots dels regionalistes i els que havia obtingut el cabdill dels mal anomenats radicals. Quant a En Rovira, guanyava d'una vuitantena al mai prou ponderat Emiliano Iglesias Ambrosio.

Mes la joia, la forta alegria pel triomf del candidat netament racionalista, s'entelà en saber que més gran hauria estat la victòria si no hi haguessin hagut les indignes tupinades del districte setè, tupinades comeses per elements lerrouxistes i regionalistes en repugnant conxorxa. Immediatament i ja en poder d'algunes dades demostratives, una munió de ciutadans, entre els quals predominava la jovenalla, es dirigiren, indignats, al local social de la “Lliga Regionalista”, protestant iradament de la farsa comesa. Per tal d'apaivagar la indignació dels manifestants, els directors d'aquella casa demanaren la presència d'algunes personalitats d'“Acció Catalana”, a les quals notificaren que, malgrat tot, En Rovira sortia triomfant per minoria i confessant que no hi havia lloc a dubtes que a l'esmentat districte s'havien comès algunes tupinades que, restant vots a En Rovira, els afegien a dos candidats de la “Lliga” i a En Lerroux i company.

I aleshores En Cambó, visiblement disgustat, afirmà que foragitaria del partit a En Tomàs i Boix, regidor regionalista director de l'organització electoral del districte; que exigiria el processament dels interventors de les seccions on s'havia produït la farsa i que ell, En Cambó, no s'asseuria pas als escons del Congrés espanyol si no s'hi asseia també En Rovira, triomfant. En assabentar-se de tot el transcrit, els manifestants es disolgueren després d'aclamar Catalunya.

Als dies següents hom veié clarament que la tupinada no era encara acabada. A la Junta dels Cens no hi havia arribat—malgrat tractar-se d'unes eleccions ciutadanes—les actes d'algunes seccions on es sabia s'havien comès les trampes. Era indubtable que es tractava de fer de manera que el resultat canviés a favor del foraster i, en conseqüència, contra del representant de l'integritisme nacionalista. I donà més força a la creença aquesta, la nova donada pel governador que, segons

les seves informacions, resultava vencedor pel darrer lloc de minoria l'Emiliano.

La joveralla, els “minyons” d'“Acció Catalana”, com ells s'anomenen, ja prou indignats, es reuniren a la Plaça de Sant Jaume el dimecres a la vetlla, en ocasió de celebrar sessió l'Ajuntament—en la qual els regidors pertanyents a la novella entitat es reintegraren als seus llocs que, com ja saben els llegidors de RESSORGIMENT, havien deixat esperant una opinió ciutadana francament favorable—i entregaren una valent comunicació de protesta que, com és natural, féu enfadar a més de quatre dels que més o menys es sentiren al·ludits.

Després d'això, un grup nombrós es dirigí a la “Lliga”, on entraren violentment i d'on tragueren una bandera catalana que, segons deien, “no estava allí prou ben honorada” i l'aconduiren a una entitat propera francament catalanista. Després, la manifestació anà al carrer de Trafalgar on està instal·lat el domicili d'“Acció Catalana”. I allí passà el que ja era de témer: una nova gesta de la policia. Aquesta, amb un ardor i amb una activitat dignes de millor causa, escometé els manifestants pegant-els-li cops de sabre, perseguint-los escales amunt i desfogant-se amb un esguerrat que caigué i no podia valer-se. De l'èpica gesta en sortiren varis ferits i contusos, entre ells, d'alguns talls a la cara, el conegut publicista i home de ciència, En Nicolau d'Oliver.

I l'endemà al Palau de Justícia, en verificar-se l'escrutini, quedaren proclamats—malgrat les justes protestes i de resultat que en algunes seccions votaren més electors dels que consten al cens electoral—els candidats de la “Lliga Regionalista” i els dos del “partit” radical, sense que per ara s'hagin complert cap de les promeses d'En Cambó. Tan sols s'ha publicat una feble desautorització al comportament del cèlebre Tomàs i Boix, el qual acaba d'enviar una carta a “La Publicitat” amb la qual demostra que no va pas obrar per compte propi, sinó per manament dels seus superiors polítics.

Aquests són, explicats a la lleugera, els fets sobresortints. Ells són prou significatius per a que calguin comentaris. No saltres, però, farem constar les dues conclusions fonamentals: 1ª Es segur que la trampa no va ésser l'obra d'un sol home regionalista en conxorxa amb l'Olivella, lerrouxista, sinó que forçosament—i la magnífica organització electoral de la “Lliga” obliga a creure-ho—tenia l'acceptació dels elements dirigents del “tinglado” elector. Així, doncs, la “Lliga” ha pactat, desfent i burlant el sufragi, amb els pitjors enemics de Catalunya, per tal de privar la victòria d'un nacio-

nalista. 2on. Ni els més optimistes creien en un triomf tan remarcable, en una votació tan nodrida com la que obtingué En Rovira. Cert que amb ell es votava per simpatia la persona i per afecte la novella agrupació, però més que res hom manifestava la inconformitat a la política d'arronça (cal fixar-se que gairebé mai no és d'estira) i el desig d'una actuació radical i francament nacionalista.

Altres atropells i tupinades electorals s'han comès a Catalunya, com per exemple els dels districtes de Figueres i Torroella contra els candidats del poble, senyors Quintana i Puig de la Bellacasa; alguns pactes innobles s'han perpetrat a l'ombra, com el de Mataró, protegint gent que es diu catalanista al candidat ministerial, enfront de l'únic nacionalista que es llença a la lluita; diners i més diners

s'han prodigat per tots els candidats en alguns districtes rurals per tal de convèncer amb *obres* ço que les paraules no podien..., però cap d'aquests actes reprobables són tan d'execrar com el comès a Barcelona entre els dos enemics irreconciliables (?). I ningú s'estranya dels lerrouxistes, car són a bastament coneguts i es comprèn que amb la probabilitat de perdre un dels seus, fessin tot el possible per a guanyar, encara que fos amb illegalitat. Però dels regionalistes, tothom se'n fa creus. Ves qui ho havia de dir!... Els depuradors del sufragi embrutant-lo i embrutant-se per evitar que pogues anar a Madrid un diputat no conformista!

JORDI CATALÀ.

Barcelona, 5 de maig de 1923.

AL VOLTANT DE LES ELECCIONS ÚLTIMES

Vetaquí, car llegidor, una fotografia d'actualitat.

En ella hi tens les tres candidatures que lluitaven amb probabilitats i esperança de victòria, amb els seus corresponents diaris. D'altres se'n presentaven, però sense intent ni fe en sortir.

El resultat, per a uns ha estat una desagradable sorpresa i per a d'altres la confirmació d'esperances.

—La pesseta ha baixat una pila d'enters, tot just oferta al mercat la moneda netament catalana,—ens deia sentenciosament un amic.

Nosaltres creiem que, efectivament, la pesseta ha baixat una pila d'enters i que va a la baixa.

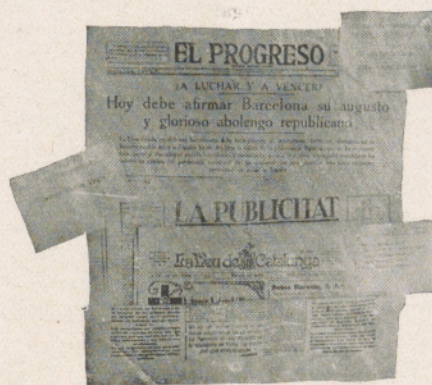
La moneda netament catalana s'ha col·locat de cop i volta en lloc tant alt, no perquè ha estat representada per "Acció Catalana", sinó per pròpia virtut, perquè ha estat presentada sense atenuacions, perquè ha estat presentada d'una manera lògica, amb el seu contingent francament separatista.

Cal tenir en compte les moltes circumstàncies desfavorables a aquest partit que per primera vegada es presenta a la lluita electoral; entre elles hi ha el recel produït per causa de que la majoria dels seus elements són procedents de la "Lliga Regionalista", i la impressió de conservadurisme que té, en matèria d'idees, la qual cosa ha evitat l'ingrés i franca col·laboració dels separatistes de l'extrema esquerra, ben nombrosos, certament, sobretot entre la gent jove.

Un fet curiós ha estat notat per tothom en aquestes eleccions: Hom sabia sempre el resultat a les primeres hores de la nit del mateix dia de l'elecció i aquest any es diu que probablement cal-

drà esperar fins el dijous—el cinquè dia—per a saber el resultat definitiu, circulant, mentrestant, informacions contradiccionaries.

No obstant, crida l'atenció que les impressions que es tenien a les 9 del vespre, en les quals hi havien resultats de

seccions de quasi tots els districtes, donaven 7.625 vots a la "Lliga Regionalista", 5.995 vots a "Acció Catalana" i 4.104 vots al partit *Radical*; fent quantitats rodones, tindríem 6.000 i 4.000 vots per a "Acció Catalana" i pels *Radicals*, respectivament, és a dir, un 50 per cent d'aventatge a favor d'Acció Catalana. Com s'explica que després s'iguali el nombre de vots?

Es diu que "Acció Catalana" no tenia interventors a Sans i a Hostafrances i que allà es on varen inflar-se els vots a favor del partit *Radical*.

Sigui quin sigui el resultat final, encara que les combinacions i el malabarisme descartessin En Rovira i Virgili, ha quedat demostrada l'existència d'una opinió incondicionalment separatista. Es-

perem que en properes eleccions, en que el nou partit estarà una mica més foguejat, podran evitar-se les combinacions i seran més nombrosos els vots separatistes.

Aleshores podrem recordar a "El Progreso" la frase que publicà el dia de les eleccions referint-se a la propaganda que feia "Acció Catalana"—Y pensar que *sacaràn siete votos i medio!*—deia.

Ara, el que cal és que "Acció Catalana" tingui en compte la responsabilitat derivada del moviment que ha iniciat; que pensi que l'opinió catalana està fadigada de tants desenganys, de tanta mala fe i de tanta política a l'espanyola; que eviti augmentar la repulsió del poble envers els polítics; que procedeixi austerament i honradament i que quan es presenti a la lluita electoral un altre partit separatista més esquerrà, faci tots els possibles per tal d'evitar una lluita fraticida en profit del comú enemic.

F. SANMARSAL.

Barcelona, 2 de maig, 1923.

P. S.—Les darreres informacions rebudes, donen com a cert el triomf del candidat lerrouxista. Si és així, serà una més de les indignitats comeses en aquestes eleccions, que en molts districtes de Catalunya han arribat a un nivell insospitable. Ciutats preses com en temps de guerra, per policia i guàrdia civil enviada expressament de Madrid; pistolers professionals, dels que cometien atemptats pels carrers de Barcelona, destacats en les poblacions de resultat dubtós; diputats, notaris, batlles i particulars, atropellats bàrbarament. Tenim carta d'un amic de Torroella de Montgrí, en la qual diu que si el batlle d'aquella població, persona noble i valenta, com ho va demostrar en ésser atropellat per les forces destacades, no hagués recomanat serenitat i calma, s'hauria produït un dia de dol i segurament haurien estat esmicolades aquelles forces que feien coacció.—F.S.

Heu's aquí un bell pensament que hom ha tramès aquests dies a Catalunya per tal de nodrir la col·lecció d'autògrafs d'un patriota peticionari:

"Sota el punt de mira nacional, l'objecte bàsic i primordial dels catalans és aconseguir la independència política, i un dels mitjans que tenim a l'abast és l'ensenyament català sota el patronatge immediat de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana amb la cooperació de les institucions de govern nostrat."

EL JUST EQUILIBRI

(A P U N T S D'È T I C A C O L L E C T I V A)

En el cercle d'amics que desitgen el màxim desenrotllament integral per a la vida catalana, aquella vetlla la conversa recaigué sobre els esports. Hom comentava amb goig la puixança que totes les demostracions de la cultura física van obtenint a Catalunya, sobressortint damunt de totes elles el fútbol, que ha esdevingut a la pàtria nostrada com un esport nacional. I hom retreia, amb certa mena d'orgull, aquesta condició especial del nostre poble, per a triomfar en tots els aspectes que van formant la seva constitució col·lectiva.

La renaixença de la personalitat catalana, després d'un segle i mig d'anul·lació, fou iniciada per aquell estol de venerables patricis que, enamorats de la formosor de la nostra llengua, es proposaren fer-la revivre amb la major esplendor, ornamentant-la amb les gales de la divina i eternal poesia. No hem de dir quin és el camí transcorregut. Ha passat una cinquantena d'anys més i aquella llengua que romania atùida i poruga en el redós de la llar,—talment la Cendrosa de la rondalla,—s'ha transformat en verb vibrant, dúctil, apte per a expressar no sols les bel·leses literàries, sinó les afirmacions concretes de la ciència.

El reviscolament de l'idioma, entranya de la raça, deixondí tots els sentiments que dormien en el replec més pregon de l'ànima catalana, i paral·lelament a les lletres, es despertà en el nostre poble l'amor a la música i a la dansa populars i genuïnes de la terra, esdevingué el retorn als nostres costums i tradicions, a la plena consciència del propi ésser. D'aquí al ressorgiment polític hi hagué només un pas. I també en aquest aspecte el nostre poble avençà amb rapidesa, demostrant que era descendent directe d'aquells governs de l'antigor, que dictaven lleis justes i sàvies adoptades pel món enter, l'herència, dels quals, revestida d'un sentit de modernitat i de bon seny, el fa capaç d'aspirar a l'anhel de suprema llibertat que avui l'ànima.

Assolida una plenitud tan completa en totes les manifestacions de l'intel·lecte, calia trobar la natural compensació que establís el just equilibri entre la vida de l'esperit i la vida física, i esclatà en el nostre poble l'afició als esports d'una faïso tan entusiasta, que avui es consideren, com en els pobles de civilització més enlairada, un complement obligat a l'educació dels joves, per tal d'obtenir una raça forta de cos i de mentalitat sària. No hem de remarcar com en aquest aspecte de la vida catalana el triomf fou

també abastat planerament i ràpidament, d'un mode particular en l'esport esmentat, que compta avui amb agrupacions que s'han posat a la davantera de les més poderoses i renomades del món.

—::—

En el cercle d'amics que es captenen de totes les manifestacions de la vida integral de Catalunya, la conversa ha recaigut lògicament en la influència que aquesta exerceix en les col·lectivitats catalanes residenciades en terres d'Amèrica. Es sabut que, no molt temps enrera, la constitució dels nuclis de catalans exiliats passava una vida rutinària, amorfa, sense idealitats, com si fos un perfecte reflex de la Catalunya anorreada del vuitcens. Les entitats creades en aquella època eren els clàssics "cassinets" de les ciutats i viles catalanes, reproduïts amb totes les característiques peculiars de societat recreativa. Com si diguéssim "La Constància", "La Violeta", el "Cassino de baix", "La Euterpenze"... L'única bona condició que feia desitjar l'arrelament llur era la de significar un nexa d'unió entre fills d'una mateixa terra, que, sinó, s'haurien trobat isolats en un ambient estrany, en perjudici del vincle anímic que havia de lligar-los a la pàtria llunyana.

Però d'una quinzena d'anys ençà, els aires de resurrecció, portats per un esplet de jovent emigrat de Catalunya, injectaren una nova vida a les nostres col·lectivitats, plena d'inquietuds espirituals i anhels patriòtics. Cert és que encara deu fer-se molta feina per desvetllar consciències i que resten també "cassinets" i que fins deuen ressentir-se d'aquesta con-

dicció peculiar les entitats de contextura més nova, però com satisfà l'albirament del llarg camí transcorregut i com encoiratjen els resultats que van obtenint-se! La influència del ressorgiment literari i artístic de Catalunya ha estat ben marcada en les col·lectivitats catalanes d'Amèrica, plasmada en la implantació del Teatre Català, celebració de Jocs Florals, creació d'Orfeons i, sobretot, en la constitució de tantes delegacions de l'"Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana", que des de Nova York a Punta Arenas, sembren per tota l'Amèrica llatina la llavor que tan esplendorosa brotada ofereix, cada any més abundosa, a profit de l'ensenyament en català a les escoles de la pàtria.

I heu's aquí que la conversa ha arribat naturalment a la necessitat del perfecte equilibri que assoliria la vida de les nostres col·lectivitats amb la implantació dels esports. La nostra gent d'Amèrica ha estat i és encara molt afeïte a passar tota una vetlla al volt d'una taula, amb un joc de cartes a les mans, i el jovent no sap termenar una festa sense l'obligat complement del ball. Ja és un esport també el ball, i quan es punteja la nostra clàssica i nacional sardana, fins devé un culte sagradament patriòtic, però hom diria que ens manca l'afició als amples espais, a ple sol i de cara l'aire lliure, on poguéssim practicar aquests esports sanitosos que donen flexibilitat als muscles i serenen la pensa.

El dia que aquest arhel sia una realitat, com sembla que ara s'insinua en certs indrets, les col·lectivitats catalanes d'Amèrica hauran assolit un perfecte equilibri i seran un fidel reflex de la vida integral que, en tots els ordres, es desenrotlla a Catalunya.

JORDI D'ARBÓS.

EXCURSIÓ CULTURAL A LA PLATA

Hem de considerar com una nota de cabdal importància en l'actuació dels catalans de l'Argentina l'expedició cultural organitzada pel Casal Català de Buenos Aires a la ciutat de La Plata, realitzada amb la valuosa cooperació del Centre Català de Cultura d'aquella localitat, el diumenge dia 20 de maig.

Un centenar de compatricis d'ambdós sexes participaren de l'excursió sortint al migdia de l'estació que el Ferrocarril del Sud té a la plaça de la Constitució, essent rebuts, en arribar a La Plata a un quart de dues, pel consell directiu del Centre Català de Cultura i un bon número de socis d'aquesta institució. Gràcies a les atencions dels nostres germans de La Plata pogué formar-se una comitiva que, sortint de l'estació del ferroca-

rril, en automòbils, es dirigí al monument del general San Martín, l'alliberador, per tal de posar-hi una formosa corona en ocasió d'escaure's aquells dies el 113 aniversari de la independència argentina. Col·locada la corona, que anava lligada amb sengles llaçades dels colors nacionals de l'Argentina i de Catalunya, la manifestació s'acomodà de nou als automòbils i en llarga corrua que oferia un bonic aspecte, eridant l'atenció dels viants, s'adreçà al lloc on hi ha emplaçat el monument al català Domènec Matheu, que contribuï a la llibertat d'aquesta jove república, essent, junt amb En Joan Lluís, altre connacional nostre, membres de la primera Junta de govern autòcton. Cal esmentar que la capital de la província de Buenos Aires compta solament

Els excursionistes catalans sortint de visitar el Museu Nacional de La Plata.

Fotog. Ressorgiment, per B. Rabassa.

amb tres monuments: el de San Martín, el de Rivadavia, estadista genial, i el del nostre compatriota Matheu.

Realitzada la senzilla però eloqüent cerimònia de la imposició de les corones, els excursionistes i acompanyants feren les anunciades visites al Museu Nacional i a l'Observatori, objecte bàsic de l'expedició.

El Museu Nacional de La Plata és d'una importància excepcional per la vàlua de les col·leccions que atresora, essent considerat el més important del sud d'Amèrica. Però una visita d'una hora no és res per a donar-se una idea de les valors que s'hi guarden. Poguérem observar una bella disposició dels objectes, acuradament seleccionats en grups especialitzats, obeint a una direcció habilitíssima. Per tal de conèixer una mica el Museu esmerat, cal que hom hi passi llargues hores i hi vagi molts dies.

El temps boirós que mantingué durant tot el dia el cel completament tapat fou la causa de no tenir la visita a l'Observatori l'atractiu amb el qual hom s'havia il·lusionat. La contemplació dels fenòmens astrals pel mitjà dels aparells observadors no pogué efectuar-se, essent lamentada fonament aqueixa ingratitud atmosfèrica per tothom. Els directores de l'Observatori, però, explicaren sol·licitament el funcionament dels diversos aparells, la qual cosa no deixà de constituir una bona lligó que fou ben estimada pels expedicionaris.

A dos quarts de vuit del vespre tingué lloc a l'"Hotel Argentino" el sopar de confraternitat, assistint-li més de cent cinquanta comensals, transeorreguerent l'àpat en una harmonia perfecta de sentiments. No hi hagueren parlaments, la

qual cosa alliberà a alguns de les engúnies pròpies d'aquests trànsits promotors de difícils digestions, sobretot per aquells que no posseeixen el do de la improvisació, limitant-se el senyor Lluís Ros a recitar uns versos humorístics amb els quals hom donava una impressió de la diada.

A les nou es realitzà la visita oficial al Centre Català de Cultura, on a honor dels excursionistes s'havia preparat una bonica festa. Els salons de l'entitat foren envaïts per una gernació immensa, fent-se materialment impossible moure's-hi amb desembràs.

El senyor Bernat Escaraverino, vicepresident del Centre, donà la benvinguda als hostes germans de pàtria, llegint un bonic discurs amb el qual, i amb l'accent mallorquí del dissertant, exaltà el geni de la llengua que ens unia a tots, com descendents del rei magnànim En Jaume Ier. El treball del senyor Escaraverino va ésser rebut amb una gran ovació. Li contestà en nom dels expedicionaris el senyor Angel Boixader, president del Casal Català de Buenos Aires, regraciant l'amable rebuda i les múltiples atencions que tingueren amb nosaltres els catalans de La Plata, acabant amb vibrant invocació a la llibertat de la pàtria, rebent també, xardorosos aplaudiments.

N'Ernest Sunyer, amb paràgrafs flamejants, cantà la llibertat de Catalunya i les excel·lències de la cançó patriòtica per a accelerar el gloriós esdeveniment nacional, essent aplaudit amb entusiasme.

Llavors foren descoberts en el saló d'actes els retrats dels rostres connacionals

Joan Larreu i Domènec Matheu, pròcers de la independència argentina, fent-ne el panegíric el senyor Josep Lleonart-Nart, amb un documentat treball recordant les relacions d'En Matheu i En Larreu amb els cabdills del moviment revolucionari, la seva participació en la revolta popular i el seu desinterès que els portà al sacrifici de la fortuna per la llibertat de l'Argentina, així com En Ramon Pintó a Cuba, que sacrificà la seva vida per la independència d'aquella illa, essent afusellat pel general espanyol Concha l'any 1855. Remarcà el senyor Lleonart la participació que a molts moviments revolucionaris per la llibertat dels pobles tenen compatriotes nostres, sense altre profit que la glòria immanent de la llur heroïtat, deduint-ne el sentiment que per la llibertat pròpia sentim tots els catalans. Cità un judici del gran educador argentí Sarmiento, segons el qual els catalans constitueixen un grup ètnic a part de l'Estat espanyol: *Otra sangre, otra estirpe, otro idioma*, judici emès l'any 1846, i contingut en l'obra "Viajes"—*España e Italia*.

El parlament del senyor Lleonart fou rebut amb una ovació formidable.

Per acabar es ballaren sardanes en mig d'un entusiasme grandios i es cantaren tonades populars. I després d'un refrigeri bellament servit per xamoses senyorettes, els excursionistes s'encaminaren a l'estació del ferrocarril per tal de prendre l'últim tren que els havia de reintegrar a la metròpoli argentina. Abans d'arrencar el tren, com a comiat recíproc, foren cantats "Els segadors", i en posarse en marxa, bon punt finia l'últim "bon cop de falç" de l'himne patri, els victors a Catalunya creuant-se entre els que restaven a La Plata i els que ens n'allunyàressonaven sota les voltes de l'estació i en el silenci de la nit.

Bella jornada patriòtica que serà recordada amb satisfacció i que devem a l'acció mancomunada del Casal Català de Buenos Aires i el Centre Català de Cultura de La Plata.

Vós, nacionalista català, ja sôu soci de la Protectora de l'Ensenyança Catalana? Penseu, sinó, que és el deure primordial de tot bon nacionalista.

La creixença de la Protectora coincideix amb el desvetllament de la consciència nacional de Catalunya. De 4.000 associats amb què comptava el mes de gener de 1922, ha arribat a 10.000, que es el número actual d'inscrits.

EL PERILL DE LA VICTÒRIA

No havia pas d'anar a les eleccions aquesta agrupació de patriotes que respon al nom d'Acció Catalana per a que nosaltres albiréssim la seva força com a nucli organitzat. Ara, després del triomf aconseguit a les urnes, el concepte que ens mereix Acció Catalana és el mateix d'abans: creïem amb l'eficàcia de la seva actuació i seguim creient-hi amb el mateix entusiasme. Però l'èxit aconseguit en les eleccions de diputats per Espanya ens ha portat una mena de neguit que, francament, voldríem veure'l dissipat per les declaracions del Directori d'Acció o simplement per la tònica dels editorials de "La Publicitat", que és el seu portantveu. Una cosa i altra esperem amb daler.

Ultra el cúmul de responsabilitats que la victòria comporta en tots els casos i en tots els ordres, el triomf d'Acció Catalana a les urnes constitueix un perill gravíssim: el perill de contaminar-se de la dèria electoral. El soroll de multituds, l'obsessió de veure's encimbellat i acla-

mat pels grans públics sedueix, de vègades, a qui més escarafalls feia de la popularitat. Tenim una idea ben definida de la fortitud ideològica dels homes que menen els destins del nou agrupament; creïem amb la seva serenitat i amb el seu seny per a imposar-se a la temptació que pot presentar-se'ls com resultat d'una victòria efímera, però no oblidem que són homes i que poden caure en el perill assenyalat.

El problema de la llibertat de Catalunya no ha de resoldre's pas a les corts d'Espanya; no s'hi resoldria mai, està vist i palpat. D'això n'estan convençuts els patriotes d'Acció i se'n va convencent tot Catalunya. Heu's aquí, doncs, la inutilitat de les eleccions de diputats a corts.

Algú pot objectar: però si no es va a les eleccions hom deixa el camp lliure a l'enemic, el qual podrà ventar-se d'ostentar la representació de Catalunya i tornarà a sentir-se allò de la mort del catalanisme i l'espanyolització dels cata-

lans i altres tòpics per l'estil que no deixen de causar desorientació.

A poc a poc. Nosaltres som fermes convençuts del fracàs de la intervenció catalana en el govern de l'Estat per tal de treure'n profit per la nostra pàtria, de la mateixa faisó que no creiem que el Parlament ens pugui atorgar la llibertat que precisem. D'aquí prové el nostre convenciment de l'esterilitat de les campanyes electorals per a diputats a corts. Però mai no ens negariem, i potser serà forçós emprar aquesta tàctica, a la intervenció electoral amb el fi de detentar les actes, ço és: abstenir-se en absolut de tot contacte amb Madrid, però amb les actes a la butxaca per tal que l'enemic no se'n gaudís.

Tocant a les eleccions municipals i provincials ja és altra cosa. Abstenir-se de la lluita fóra desertar de l'exèrcit alliberador. Des dels Ajuntaments i Diputacions, com de la Mancomunitat estant, hom pot fer tasca profitosa en tots els ordres per Catalunya i per la seva llibertat.

P. DE REIG.

ELS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

REIXAC, - VOLTANTS DE MONTCADA. - La batuda a l'era de can Fon'anet. - Folog. "Ressorgiment", per J. Cunill

LA DIADA DE LA PROTECTORA

Una gran concurrència que omplí totalment el local, acudí la vetlla del diumenge dia 3 propassat al saló "La Argentina", per tal de presenciar el festival que a benefici de l'ensenyament català hi celebrà la Comissió Delegada de la Protectora.

Inicià la festa el patriota Joan Cunill llegint el missatge dirigit als catalans residents en terres americanes pel Consell Directiu de la benemèrita Associació, el qual fou rebut amb càlides demostracions de reconeixença.

El jove tenor senyor Martí Font va cantar força correctament "La cançó de Barcelona", del malaguanyat mestre Goula; la senyoreta Teresa Alguero "El filador d'or", d'En Cassià Casademont; la senyoreta C. Masferrer executà al piano "Gran rondó", de Chopin; el senyor Enric Bosch va cantar el *Racconto* de l'òpera de Wagner "Lohengrin"; la senyora P. Rodoreda "El roser", de Perez-Aguirre, i el senyor Carrera-Villar "Vella cançó" i "Els mossos de l'Esquadra", de l'Ernest Sunyer, que constituïa en conjunt la primera part de l'extens programa.

Ens plau d'esmentar no solament per la circumstància d'ésser nova per a nosaltres sinó, també, per la perfecta execució i interpretació que obtingué, la composició del mestre Perez-Aguirre "El roser", que produí en el nostre ésser aquella suau esgarripança de quan hom cospa una sensació de goig espiritual sobretot quan hi intervé el sentiment. La senyora Rodoreda la cantà d'una faísó exquisida i emocionant.

La segona part anà a càrrec de l'Orfeó Català, el qual obeint la batuta del seu director senyor Sunyer va cantar, per l'ordre que citem, composicions dels mestres Morera, Vives, Floriani, Ventura (Pep), Clavé i Sunyer, i, en acabar la seva comesa, "Els segadors", a demanda de l'auditori, durant i en finir l'execució dels quals hom victorejà la pàtria amb un entusiasme delirant.

La senyoreta Masferrer començà la tercera i última part executant al piano una vigorosa polonesa de Chopin, "Opus. 53", seguida de la senyoreta Alguero, que cantà "La papallona", del mestre Conrad Fontova, i el "Plany", d'En Morera; el tenor senyor Bosch cantà "Quan jo seré mort", del mateix mestre Fontova; la senyora Rodoreda "Més lluny", de Sanchez-Gavanyach i el mestre Sunyer interpretà al piano la seva sardana "Cavallerisca".

Cal esmentar de la darrera part la impressió que causà al públic el "Plany". Aquelles estrofes tan ben interpretades pel mestre Morera:

"Catalunya en altre temps
ella sola es governava
i es feien les seves lleis
en sa llengua i no en cap d'altra.

Plora, plora Catalunya,
que ja no et governes ara!

Des de ja fa massa temps
estrangers són que la manen
i en llengua estrangera es fan lleis
que a la nació són contràries.

Plora, plora Catalunya
ja que et doblegues encara!"

tingueren la virtut de fer vibrar la multitud allí reunida en un mateix sentiment patri i s'exigí de la gentil cantaire la repetició de l'obra.

El públic no escatimà els aplaudiments durant l'execució del programa, premiant d'aquesta guisa l'excel·lent tas-

ca de tots els elements que hi prengueren part, havent-se de repetir diversos números.

La professora A. Casals de Sansalvador i el mestre Ernest Sunyer acompanyaren a piano diversos números de cant.

Acabada la festa hom procedí a efectuar la rifa dels valuosos objectes que per aquest fi i a total benefici de la Protectora donaren diverses cases de comerç i alguns particulars, tals com l'artista R. Subirats, que hi destinà un dels seus mes excel·lents dibuixos al carbó.

En conjunt pot dir-se que tothom es sentí satisfet de l'èxit de la primera Diada de la Protectora, la qual sens dubte que en el successiu aconseguirà encara reunir més quantitat de públic.

Com a resultat d'aquesta festa, l'ensenyament català comptarà amb un important donatiu, producte líquid de la mateixa.

ELS CATALANS DE CÓRDOBA

Fa uns sis anys, que per encàrrec de la Direcció de RESSORGIMENT, vàrem fer una visita als catalans de Córdoba, en el seu Centre Català.

Les impressions recollides en aquella ocasió, foren publicades lleialment en les columnes de la nostra estimada revista. No eren pas molt falagueres, car aleshores l'esperit català no regnava en aquella casa. Sols un reduït nombre de catalanistes, entre ells el malaurat Ruga i els entusiastes Iglesias, Samper, Mingot i En Martí Gabarró, sentien la recança de que el Centre no fos un fogar de catalanitat. Un altre entusiasta s'havia absentat a Catalunya; vull referir-me a En J. Rabassa.

Recordo, que amb el bon intent de fer quelcom per a RESSORGIMENT i la "Protectora", vàrem insinuar el meu desig de donar una conferència en el local social a la qual cosa els amics esmentats cortestaren resoltament "que no hi havia ambient... que no hi assistiria ningú". Amb tot, quedà des d'allavors la llavor sembrada. En Samper acceptà la responsalia de RESSORGIMENT i ben prest féu alguns subscriptors. Tampoc va tardar gaire a haver-hi algun soci de la "Protectora".

Han passat sis anys. Des d'allavors, l'esperit català ha anat arrelant-se de tal faísó, que els qui en aquell temps em digueren que no hi havia ambient per parlar de coses de la terra, enguany m'han pregat que ho fés. I els catalans de Córdoba escoltaren amb religiosa atenció tot el que hom els parlà de Catalunya, entusiasmant-s'hi de bo de bo.

Ja va la segona vegada que celebren la "Diada Catalana", hi ha una Delegació de la Protectora, compten amb un apreciable conjunt dramàtic i amb un irrecusable orfeó, que no dubto anirà augmentant el seu valer numèric i artístic.

Avui, si bé és veritat no tot el que fóra de desitjar, ja hi ha un bon fogar de catalanitat.

Crec jo, que com més afermin l'esperit patriòtic, més amunt arribarà el Club Català. Sols és necessari, que els que ja són entusiastes de la nostra causa, no defalleixin i sovintegin les vetllades catalanesques. Res de mitges tintes, amb *zarzuelas* espanyoles i altres carrinclonades com solen fer dissortadament alguns centres catalans. Al contrari, aprofitar dites vetllades i altres actes per l'estil, per a arrelar més en el cor dels associats la justícia de la nostra causa.

Està ben provat, que les entitats que més han remarcant el seu esperit català, més han pesat en l'ambient catalo-argentin; i amb certesa, que són les úniques que a la fi podran cantar victòria.

Si fa sis anys les nostres impressions eren poc favorables per a la catalanitat dels nostres germans de Córdoba, just és que avui, des de les mateixes columnes de RESSORGIMENT, que foren les que sembraren la bona llavor, fem constar també la diferència fonamental de les impressions rebudes en la nostra última visita, tota vegada que, com havem dit, quant a catalanitat, els nostres connacionals de Córdoba han donat un pas gegantí.

De retorn al meu niu de Río IV, en la mateixa taula del tren anàvem quatre

coneguts: dos espanyols i dos catalans. Un dels primers, parlant del Club Català de Córdoba, digué textualment: "El español que pisa el Club Catalán, no tiene pizca de vergüenza".

L'anterior manifestació posa de relleu l'avenç de catalanitat a què havem fet referència, car fa sis anys, el que subseriu li costà bon xic que en el Club Català (llavors s'anomenava Centre) li parlessin en català, àdhuc a alguns membres de la Comissió Directiva els costà de parlar-hi.

Amb tot, avui per avui, cal dir que la manifestació del company de viatge, dissortadament és un xic exagerada.

LL. SUBIRACHS I CUNILL.

Rio IV, 28 de maig de 1923

* * *

Per lletres rebudes del nostre corresponçal a Córdoba, senyor Pau Iglesias, i pels retalls de la premsa que tenim a esguard, podem assegurar que la festa realitzada en el Club Català d'aquella ciutat sota la direcció de la Comissió Delegada de la Protectora, constituí un veritable aconeixement.

El patriota Subirachs i Cunill, resident de vuit anys ençà a Rio IV, convertit en periodista argentí,—és Director-proprietari del diari "El Pueblo", el més ben conceput de la població—trobà escament avinença per a iniciar la festa amb una magrífic parlament al volt del tema "L'ànima de la nacionalitat. Orientació col·lectiva". Parlà del geni de la llengua que mantingué en el poble el sentiment nacional; assenyala les èpoques d'esplendor i de la decadència de la nostra pàtria; història el ressorgiment i es detingué en l'obra formidable de la Mancomunitat comparant-la amb l'abandó complet en què l'Estat té a Catalunya.

Entrant a la segona part de la conferència, En Subirachs feu veure la imprescindible necessitat de mostrar-nos neutrals els catalans exiliats, amb les lluites polítiques,—no tenint preferències per ningú havem d'estar amb tots,—afegí. Per últim proposà als catalans de Córdoba que fossin ells que els invitessin a tots els de l'Argentina, per tal d'erigir un monument a En Blai Parera, autor de l'himne argentí. Aquesta idea, si mal no recordem, sorgí tres anys enrera de la sina de la Comissió Delegada de la Protectora a Buenos Aires, sense però, que arribés a posar-se en pràctica.

En Subirachs fou molt felicitat i fortament aplaudit per la concurrència que omplia per complet el saló d'actes del Club.

Després fou posat en escena el punyent drama del gloriós Guimerà *Terra baixa*.

essent força ben interpretat per un notable conjunt d'aficionats, premiant-se'ls amb llargues ovacions.

La segona part era integrada per números musicals a càrrec de diversos elements i per l'Orfeo, que per primera vegada es presentava en públic. Sota la direcció del mestre S. Pagès-Rosés cantà *L'emigrant*, d'En Vives; *Muntanyes del Canigó* i *Els segadors*, d'En Morera.

El festival era a benefici de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, i es recaudà una important quantitat. L'èxit, doncs, fou esplèndid moralment i materialment.

CONCERTS

Orfeo Català.

El concert que donà aquesta benemèrita institució coral el dia 13 de maig en el saló "La Argentina", resultà molt notable, posant-se de manifest l'avenç aconseguit per aquest conjunt que a cada nova audició afiança el seu prestigi, superant-se i afirmant-se.

Quatre composicions noves ens foren donades a conèixer; originals dels senyors Boixader, Rodoreda, Sunyer i Floriani.

Abandament, del primer, és una sardana senzillíssima, composta a base d'una coneguda tonada popular; no va massa d'acord la música amb la lletra. *Caramelles*, és un coral a propòsit per a cantar la tradicional revetlla de Pasqua. Belles estrofes que ens llegà mestre Rodoreda, el músic il·lustre suara desaparegut per sempre més d'entre nosaltres. La sardana d'En Sunyer, *Lliris i roselles*, inspirada i ben construïda, conté un motiu idíl·lic d'intensa força emotiva. *Els focs de Sant Joan*, ens revelaren un compositor. El jove J. Floriani, que no és català, s'inspirà en un tema nostrat i reeixí bellament de la seva difícil comesa. La seva obra primicera demostra no solament disposicions excel·lents, sinó mèrits positius que hom descobreix en *Els focs de Sant Joan*, composició notabilíssima no exempta de dificultats tècniques salvades victoriosament pel senyor Floriani.

Ultra les estrenes havem d'esmentar l'execució de *Oh feliç ànima*, *Cant a l'alosa* i *L'arbre sagrat*, que obtingueren excel·lent interpretació.

El públic, que omplia el local, demanà al final "Els segadors", essent cantats i escoltats a peu dret.

Els aplaudiments foren prodigats abundantment, als autors de les obres estrenades, al director senyor Sunyer i als voluntariosos choristes d'ambdós sexes.

POESIA COMENÇ

*Dic del viure menestral
les anècdotes xalestes
la humil gràcia de les festes
i episodis de raval.
Vull glossar amb cant cordial
la meua Urbs i sos aspectes,
bo i plasmanant-hi mos afectes
en di el viure menestral.*

*La Ciutat té carrerons
amb tragèdies diminutes
on les comares eirutes
avaloten els minyons.
Més també és font d'emocions
pel poeta qui somnia
si en copsa la poesia
i sap vessar-la en cançons.*

DRAMA DE CARRERÓ

*Oh la plebeia, ingènua batussa
de dues dones en mig del carrer!
A la que amb l'ungla el nas de l'altra
(esmussa
l'aporrinava aquesta de primer.*

*La lluita va seguint, aferrissada,
amenitzada amb malediccions
que llencen les rivals amb verba irada.
I sobreixen de gent tots els balcons.*

*Fins que un municipal estafolari
té per al drama un epíleg discret;
i us mena de mal grat al dispensari,
arribant, si calgués, al quarteret.*

*Llavors l'ira fogosa esdevé tèbia;
i entre l'enúig que el rostre us estafà,
fruïu l'espera vanitosa i prèvia
de que ho dugui el diari l'endemà.*

POEMA DE VEÏNAT

*Avui, al lloro de la sala
l'han tret, posant-lo en el balcó.
Tot el matí que està fent gala
d'una exquisida erudició.*

*L'animaló, xerra que xerra.
Del pis de sobre, cautament,
una matrona amb una gerra
ix, llambregant felinament.*

*Fresseig. La bèstia xiscla, brava,
en inundar-se el seu plomall.
Un vell panxut que s'ho mirava,
riu amb un gran escarafall.*

*Surt la mestressa. Amb parla fina
l'agressor blasma, inconegut.
Lamenta el fet una veïna:
Quanta maldat!—Mes, qui ha sigut?—*

OCTAVI SALTOR.

N O T Í C I E S

I

Un cas que val la pena d'assabentar als nostres llegidors caríssims és el següent: Temps passats els espanyols de Mendoza sol·licitaren del govern provincial la cessió d'uns terrenys per tal de celebrar-hi romeries i altres festes, comprometent-se els peticionaris a fer-hi una tanca i algunes altres millores. El govern accedí. Però el temps anà passant i la tanca ni les millores no es veien pas enlloc, ans al contrari, el terreny es malmetia i les plantacions morien per manca de cura. Tot restava en el més complet abandonament. Tan deixat de la mà de Déu devia estar, que el govern, vetllant per la salvació de les plantes i fastiguejat sens dubte de la dessídia dels seus propietaris, prengué una resolució segons la qual deixava sense efecte la donació possessionant-se novament de la propietat.

Els amics del Centre Català de la bella ciutat andina, en contar-nos la facècia somriuen plens de satisfacció perquè constaten, jorn a jorn, els punts dèbils de l'enemic pels quals podran atacar-lo

amb seguretat de reeixir quan l'oportunitat els ho aconselli.

II

Entre la concurrència que a homenatge del rei d'Espanya assistí a l'àpat organitzat pel seu ambaixador en el Plaza Hotel d'aquesta capital, hom pogué notar alguns noms catalans de més o menys notorietat, i el del doctor Antoni de P. Aleu, digníssim president d'un Comitè d'Acció Catalana que de tant en tant dona senyal de vida, com suara per les eleccions propassades trametent un missatge a Catalunya per tal que les forces nacionalistes s'unissin per constituir el front únic de combat contra els enemics de la pàtria.

III

En el XI Saló anual organitzat per la societat d'aquarel·listes, pastel·listes i aquarellistes que ha tingut lloc últimament, el nostre connacional F. Pascual-Ayllón ha obtingut un èxit remarcable

amb les seves obres, afiançant el prestigi que va adquirint a Buenos Aires aquest pintor català.

IV

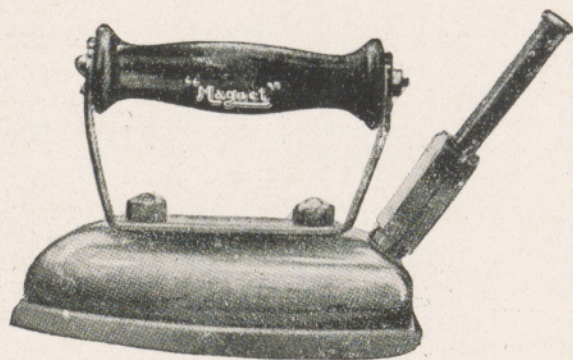
L'efemèrides catalana del Corpus de sang ha estat rememorada enguany pel Casal Català de Buenos Aires en l'estatge del qual hom ha celebrat una vetllada a honor d'aquells herois que es batieren bravament defensant la llibertat de la pàtria.

Les cançons de la terra alternaren amb lectures poètiques, acabant-se amb una audició de sardanes després d'entonar "Els segadors".

Bella i abrivada manera de recordar els patriotes que saberen fer justícia al compte de Santa Coloma l'any 1640.

V

L'Institut Musical Fontova ha tingut la deferència de trametre'ns l'opuscle corresponent al present any. Excel·lentment presentat, proclama amb eloqüència la tradició de la casa quant al bon gust i a l'estètica, normes essencials de l'actuació de l'Institut.

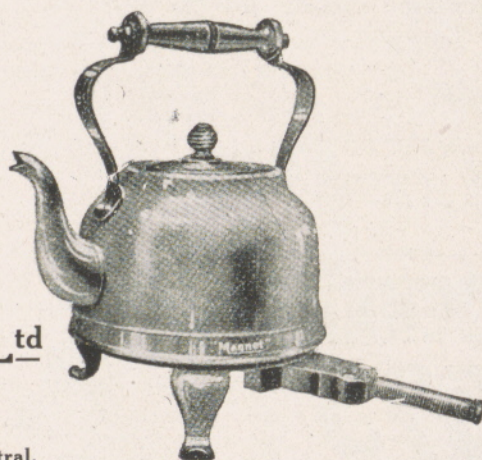
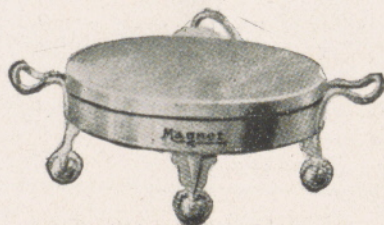

ELS APARELLS ELÈCTRICS MARCA

"Magnet"

PER A ÚS DOMÈSTIC, SÓN ELS MÉS ECONÒMICS

Sol·licitin llista de preus
il·lustrada

Anglo-Argentine General Electric Co. Ltd

1475 - RIVADAVIA - 1483

U. T. 5560 al 62, Libertad

(PLAÇA DEL CONGRÈS) - BUENOS AIRES

Coop. T. 2616, Central.

VI

Es a Buenos Aires el nostre compatriota senyor Josep Giralt amb la missió de recollir impressions i dades referents al desenrotllament de les activitats patriòtiques, culturals i comercials dels catalans d'aquesta urbs per tal de confeccionar el segon volum de l'obra "El progreso catalán en América", que estarà dedicat als nostres connacionals de l'Argentina i del Paraguai.

L'èxit assolit pel primer tom de la col·lecció, publicat l'any passat, contenint la relació de les empreses catalanes a Xile, és garantia de l'acollida que tindrà el segon volum que a hores d'ara s'està preparant sota la direcció dels seus editors senyors Blaya i Giralt.

Desitgem al senyor Giralt que, com és d'esperar pel caire patriòtic que informa la seva empresa, aconseguixi dels catalans de Buenos Aires totes les facilitats i la cooperació decidida que li és necessària per tal de recidir en la seva lloabilíssima comesa.

VII

Havem rebut el número extraordinari (volum I, num. 4) dels *Anales* de la Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona, el qual conté interessants

estudis socials, estadístiques, legislació, etcètera, destacant-s'hi uns notabilíssims articles signats per homes tan prestigiosos en qüestions econòmico-socials com En Pere Corominas i En Josep M. Tallada, inserits en català.

Ultra una infinitat de temes, tots relacionats amb l'objecte de la Comissió Mixta, aquest volum de 300 pàgines conté una detallada explicació de l'obra de cultura de l'Ajuntament de Barcelona, de l'Escola del Treball i del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

Dirigeix *Anales* el veterà i il·lustre periodista En Pere Muntanola, el patriici qui junt amb En Prat de la Riba escriu la Doctrina Catalanista.

VIII

L'Atlètic Casal Català ha establert unes classes de Gimnàsia Sueca i Lluita greco-romana que són dictades respectivament pels senyors Roc Bonafont i Ricard Veli.

IX

La Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a Montevideo, ha quedat constituïda així: P. Miguel Noguera, president; Enric

Gispert, secretari; Enric Molins, tresorer; Alfred Giner, Ramon Panedas, Josep Gili-Pons i Francesc Prat, vocals.

En correspondre efusivament a la salutació que ens han tramès en prendre possessió dels seus llocs, els desitgem de tot cor bon encert i esplendorosos èxits.

X

Plau-nos d'esmentar que l'article retolat "El tràgic dilema del poble català", publicat en el número de RESSORGIMENT corresponent al mes de febrer, ha estat reproduït pel periòdic nacionalista radical *L'Estat Català*, de Barcelona, que dirigeix el brau patriici Francesc Macià.

XI

Estant imprimint-se aquest número de RESSORGIMENT, ha arribat la notícia del retir d'En Cambó de la política, renunciant la seva acta de diputat, com a conseqüència de l'immens triomf aconseguit per "Acció Catalana" en les últimes eleccions, guanyant les majories del primer districte provincial dels dos en que es divideix la capital de Catalunya. S'esperen esdeveniments d'importància a rel de l'actitud del cabdill regionalista.

EL TIBIDABO JOYERIA DE **JOSÉ BRIÓ**

CERRITO 373 BsAs

Brillants i Alhages Fines d'Ocasíó,
a preus veritablement limitats.

No compreu sense abans
visitar aquesta casa.

Confiteria Catalana

Cerrito, 153 i
Bmé. Mitre 2248

Unió Telefónica 4571, Rivadavia
Coop. Telefónica 2918, Central
Coop. Telefónica 2919, Central

OMS

Bs. Aires

Vigílies de Sant Joan i de Sant Pere

Coques ensucrades a l'estil de Barcelona

Xampany Codorniu
Non plus ultra,
Extra i
Espumós

Anis Deu
el preferit de les famílies

No deixin de provar
aquest saborós
licor català.

Unics concessionaris per
a la República Argentina.

CASA OMS

Vins importats:
Alella,
Mosca ell,
Garnatxa,
Ranci,
Jerez i
Oporto.

DIBUIXOS

IL·LUSTRACIONS - CARICATURES
PERGAMINS - DIPLOMES
FIGURINS - CATÁLEGS - CARTELLS
IMPRESOS I CLIXÉS

MUCCILLO & PARAREDA

Estudi: FLORIDA 524 5è. pis. U.T. 3574, Av.

APIARI "FLOR DE ROMERO"

Productes d'apicultura

Especialitats de la Casa:

Caramels de mel

Gemetes melades

Turrons de mel

Farciments de mel, etc. etc.

Josep Ramoneta

Abellers:
COLONIA ALVEAR
(Mendoza)

Escriptori:
Díaz Vélez, 3988
Buenos Aires
C. T. 1210, Oest

FARMACIA CATALANA

DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANÁLISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA

Unió Telef. 3305, (Rivadavia)

BUENOS AIRES

MATALASSOS a l'estil català

(REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA

Coop. Telefónica 551, (Oeste)

PAVON, 4374

BUENOS AIRES

Pintura en General

Blanqueigs, Imitacions i Col·locació de
Papers pintats de tota mena.

PREUS MODERATS

PAGÈS i PASCUAL: México, 1320.

Taller: Estados Unidos, 1217

BUENOS AIRES

"LA BARCELONESA" DE M. HILL

Casa especial en PERNILS cuits, crus i fumats.

FIAMBRES I EMBOTITS DE TOTA MENA

Vendes a l'engròs i a la menuda.

Mercat San Telmo (Defensa 961) Llocs 101 i 102

Bs. AIRES

Un. Tel. 3818 (Buen Orden) Escriptori: PERÚ 1534

Frigorífic i Fàbrica: TEMPERLEY (F.C.S.)

Ressorgiment ~

Revista mensual catalana

Subscripció \$ **3.-** Semestrals

México 1356

Buenos Aires

OLIS

*de cuina i de taula, a cada tres portes
en venen; però els catalans que vulguin
ésser ben servits i pagar preus equitatius,
faran molt bé de venir a casa.*

*S'envien mostres i es reparteix a domi-
cili.*

||||| **L'ATLÀNTIDA** |||||

J. CABRÉ i Cia.

Estados Unidos 1599
i Cevallos.

Un. Tel.
5532, Libertad

Camiseria

"La Esmeralda"

ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260

Buenos Aires :: :: :: :: ::

Existencia permanent del famós

GÉNERE DE PUNT CATALÀ

Guants de "Cabritilla"

BUFANDÉS DE SEDA,

rebudes directament de Barcelona.

BARRETS, GORRES i demés articles per
a homes, als preus més convenients de la plaça.

"Bodegas RESPLANDOR,,

(Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA)

Compatricis: Si voleu beure bon vi exigiu
al vostre proveïdor que us serveixi el
de marca **"Resplandor,,**

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA, GRANADA i Cia.

Córdoba 2677

Un. Tel. 2448, Juncal